8.6.2026

Eduskunta / VaV (verojaosto)

Lainsäädäntöneuvos Juha Jokinen

EU Inc.

Yleisesittely: komission ehdotuksen tausta, tavoitteet ja valtioneuvoston kannan pääpiirteet sekä oikeusperustaan ja verotukseen liittyviä näkökulmia

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Poliittinen ympäristö

- Sekä Mario Draghin että Enrico Lettan raporteissa (2024) vaadittiin 28. yhtiöoikeudellista kehystä EU-alueelle
- Neuvoston ja EP:n poliittinen mandaatti; komission poliittiset suuntaviivat, sisämarkkina- sekä startup- ja scale-up-strategiat
- Yhtiöoikeuden rakenteellinen pirstaloituminen heikentää rajat ylittävän toiminnan mahdollisuuksia
- EU Inc. -ehdotus muodostaa 28. järjestelmän yhtiöoikeudellisen kehyksen ytimen, ajatuksena laajentaa alaa eri oikeudenaloille
- Komission täydentävä tiedonanto sisältää lisätoimenpiteitä edistämiseksi
- Kiireellisyys: tavoitteena käydä EU-neuvottelut 2026 loppuun mennessä

EU:n yritysten ongelmat ja ehd. tavoitteet

- Ongelmat: 1) Oikeudellinen pirstaleisuus koko elinkaaren aikana: 27 kansallista oikeusjärjestystä sekä 60+ rajoitetun vastuun yhtiötä. Kustannukset ja oikeudellinen epävarmuus.
- 2) Säännösten tarpeeton raskaus ja vaikeus: Mm. yhä paljon työlästä manuaalista ilmoittamista ja turhaa paperityötä, monissa jäsenvaltioissa erityisesti välikädet hidastavat ja maksavat, vaativat fyysistä läsnäoloa eivätkä noudata sähköistä perustamista koskevia vaatimuksia; henkilöiden tunnistaminen rajan yli ei toimi; vain kerran -periaatetta ei noudateta kunnolla.
- 3) Sijoittamisen kannalta epähoukutteleva yhtiöoikeudellinen säännöstö.

- Erityiset tavoitteet: 1) luodaan yleinen yhtiöoikeudellinen säännöstö startup- ja scaleup-yrityksille;
- 2) luodaan yksinkertaiset ja tehokkaat yhtiöoikeudelliset säännökset ja menetelmät elinkaaren ajan;
- 3) varmistetaan, että luodaan mahdollistava sijoitusympäristö.

Komission keskeiset ehdotukset (1/2)

1) Harmonisoitu yhtiömuoto aloitus- ja kasvuvaiheen yrittäjille

- Uusi yhdenmukaistettu oikeudellinen muoto, jolla on tunnistettavissa oleva EU-brändi;
- Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat perustaa tai muuntaa kansallisen yhtiön EU Inc:ksi; yhtiöiden sivuliikkeitä koskevat yhdenmukaistetut säännökset.

2) Startupien rekisteröinti nopeutuu ja yksinkertaistuu

- Luodaan BRIS-järjestelmään perustuva EU:n keskuskäyttöliittymä EU Inc. -rekisteröintiä varten yhdenmukaistetuilla kaksikielisillä malleilla (EN/kansallinen kieli) ja ennalta ehkäisevää valvontaa varten;
- Pikarekisteröinnille 100 euron kustannuskatto ja määräaika (48 tuntia), koskien myös hallinnollista, oikeudellista tai notaarin suorittamaa ennakkovalvontaa, kun perustaja-osakkeenomistajat käyttävät vakioitua mallia luonnollisina henkilöinä.

3) Tietojen toimittaminen vain kerran rekisteröinnin yhteydessä

- EU Inc:ia koskevat tiedot siirretään rekisteröinnin yhteydessä yritysrekisteristä verotunnusten myöntämisestä vastaavalle viranomaiselle, sosiaaliturvaviranomaiselle ja tosiasiallisten edunsaajien rekisteriin ilman, että yhtiön tarvitsee toimittaa ne uudelleen (”vain kerran -periaate”);
- yhtiö saisi vero- ja arvonlisäverotunnisteen veroviranomaiselta osana rekisteröintiprosessia.

Komission keskeiset ehdotukset (2/2)

4) Selvitystila ja maksukyvyttömyys (mk)

- Kaikki selvitysmiehen sulkemista koskevat ilmoitukset siirretään kaupparekisteristä muille viranomaisille (pl. mk-tilanteet);
- Säädetään velkojien saatavien sähköisestä ilmoittamisesta, yksinkertaistetusta selvitysmenettelystä, jossa ei ole varoja/velkoja (pl. mk);
- Säädetään yksinkertaistetusta mk-menettelystä.

5) Osaajien houkuttelu

- mahdollisuus luoda työntekijöiden osakeomistusta koskevia ohjelmia (EU-ESOP) sekä tällaisten työsuhdeoptioiden lykätty verotusajankohta.

6) Joustava hallinnointi- ja pääomajärjestelmä

- Joustava hallintojärjestelmä; yksinkertaiset ja täysin sähköiset menettelyt pääoman lisäämiseksi ja osakkeiden liikkeellelaskemiseksi;
- mahdollistetaan nolla-vähimmäispääoma, velkojiensuoja pääoman pysyvyyttä koskevat säännökset, sekä uudenaikaisten varhaisen vaiheen rahoitusvälineiden kuten SAFE (Simple Agreement for Future Equity)-sopimusten käyttö.

7) Helpotetut exit-vaihtoehdot

- Täysin sähköiset osakesiirrot;
- Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä + jäsenvaltioilla on mahdollisuus myöntää EU Inc. -osakkeelle pääsy julkisen kaupankäynnin kohteeksi säännellylle markkinalle.

Komission odottamat vaikutukset

- Sääntelyn pirstaleisuuden väheneminen yhtenäisillä yhtiöoikeuden säännöksillä kaikissa jäsenvaltioissa;
- Ennakoitava säännöstö: oikeudellisten ja hallinnollisten kustannusten ja epävarmuuden aleneminen;
- Nopeampi perustaminen ja skaalaaminen yli jäsenvaltioiden rajojen;
- Alku- ja kasvupääoman saatavuuden paraneminen;
- EU-brändi.

Valtioneuvoston kannan pääkohdat (1/3)

- Yleisesti
  - Tavoitteena parempi ja vähäisempi EU-sääntely, nykyistä ennustettavampi ja vakaampi yritysten innovaatio-, liiketoiminta- ja sääntely-ympäristö erityisesti startup- ja scaleup-yrityksille, sekä konkreettiset toimet sisämarkkinoiden vahvistamiseksi
  - Edellä mainittuja valtioneuvoston kantoja täydennetään seuraavasti:
- Yhtiöoikeus
  - VN tukee yleisellä tasolla asetusehdotuksen tavoitteita ja pyrkii lopputulokseen, jossa keskeiset kohdat on ratkaistu toimivalla ja turvaavalla tavalla; vähennetään yhtiöiden perustamiseen ja toimintaan liittyvää hallinnollista taakkaa (-> pitkällä aikavälillä välillisesti vahvistanee EU- kilpailukykyä)
  - VN tukee yleisluonteista soveltamisalaa ja kattavaa sääntelyä, täysin sähköisiä ilmoitusmenettelyitä ja mallikaavakkeiden käyttöä sekä rahoitusrakennetta ja -mahdollisuuksia koskevia ehdotuksia
  - Tunnistettu myös kehitettävää: mm. vähemmistöosakkeenomistajien ja velkojiensuoja, PRH:n rahoitus ja asetuksen mukaisen toiminnan mahdollisuudet turvattava käytännössä,

Valtioneuvoston kannan pääkohdat (2/3)

- Yhtiöoikeuden yhdistäminen muiden oikeudenalojen sääntelyyn
  - VN kiinnittää lisäksi erityistä huomiota siihen, että ehdotukseen on linkitetty mm. maksukyvyttömyys-, vero- ja työlainsäädäntöön liittyviä asioita. Voi liittyä merkittäviä ongelmia, mm. oikeusperustaan liittyen.
- Maksukyvyttömyysoikeus
  - Tavoite kustannustehokkaasta ja nopeasta maksukyvyttömyysmenettelystä on kannatettava
  - VN suhtautuu kuitenkin erittäin varauksellisesti komission ehdottamaan menettelyyn, joka herättää vakavia huolia velkojien oikeusturvan ja talousrikollisuuden selvittämisen kannalta
    - Ehdotettu menettely on käytännössä sama kuin menettely, jota ehdotettiin (ja joka hylättiin) ns. toisen maksukyvyttömyysdirektiivin yhteydessä (ks. U 101/2022 vp jatkokirjeineen)
  - 1) Ensisijaisena tavoitteena on, ettei asetukseen tässä vaiheessa sisällytetä ehdotettua maksukyvyttömyysmenettelyä (menettelyn lähtökohdat ovat hyvin ongelmalliset eikä menettelyä ehdittäne korjata neuvotteluiden aikana yhdessä jäsenvaltioiden kanssa)
  - 2) Toissijaisesti, jos tätä ei ole mahdollista saavuttaa, tavoitteena on ehdotetun menettelyn uudelleenlaatiminen neuvotteluiden aikana (tiukoin reunaehdoin)

Valtioneuvoston kannan pääkohdat (3/3)

- Työoikeus: VN voi tukea ehdotuksen 12 artiklaa (hallintoedustus EU Inc. -yhtiön rekisteröintivaltion lain mukaan) komission ehdotuksen mukaisesti mutta suhtautuu varauksellisesti työlainsäädännön laajempaan mukaan ottamiseen.
- Oikeusperusta: verotukseen liittyvä kysymys selvitettävä jatkoneuvotteluiden aikana (tarvittaessa UJ, ks. jäljempänä tarkemmin)
- Muuta
  - Eri rekistereiden välisen toiminnan yksityiskohtia selvitettävä
  - Viranomaisille tehokkaat ehkäisemis- ja puuttumismahdollisuudet yhtiön elinkaaren aikana (huomioon rajat ylittävät tilanteet)
  - Erittäin tiukka täytäntöönpanoaika (ehdotus: 12 kk voimaantulosta; tavanomaisesti 2-3 v)

Oikeusperustaan ja verotukseen liittyviä näkökohtia

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta

114(1)-(2) art.

1. Jollei perussopimuksissa toisin määrätä, 26 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden toteuttamiseksi sovelletaan seuraavia määräyksiä. Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttavat tavallista lainsäätämisjärjestystä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevat toimenpiteet jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämiseksi.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta veroja, henkilöiden vapaata liikkuvuutta eikä työntekijöiden oikeuksia tai etuja koskeviin säännöksiin tai määräyksiin.

115 artikla

Neuvosto antaa yksimielisesti erityisessä lainsäätämisjärjestyksessä sekä Euroopan parlamenttia ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan direktiivejä jäsenvaltioiden sellaisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä, jotka suoraan vaikuttavat sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 114 artiklan soveltamista.

Työntekijöiden osakeoptio-ohjelma EU-ESO (asetusehdotuksen 78 artikla)

Yhtiö voi perustaa yhtiökokouksen päätöksellä sen EU Inc. -yhtiön työntekijöille osakeoptio-ohjelman (EU-ESO)

- Saajat rajattava yhtiön ja sen tytäryhtiöiden hallituksen jäseniin ja työntekijöihin; ei henkilöille, joilla on tai joilla on ollut liikkeeseenlaskua edeltäneiden 24 kuukauden aikana suoraan tai välillisesti yhtiön osakkeita, jotka vastaavat yli 25:tä prosenttia yhtiön äänioikeuksista tai oikeudesta yhtiöstä saatavaan tuottoon;
- Olemassa olevilla osakkeenomistajilla ei ole merkintäetuoikeutta EU-ESO-ohjelman nojalla liikkeeseen laskettaviin optio-oikeuksiin eikä uusiin osakkeisiin;
- Optio-oikeudet vastikkeettomia, eivät siirtokelpoisia;
- Option nojalla merkittävät osakkeet maksettava rahana, kokonaisuudessaan, osakkeiden liikkeeseenlaskun yhteydessä.

EU-ESO -optioiden verotus (asetusehdotuksen 79 artikla)

- Sovelletaan vain EU Inc. -yhtiön EU-ESO -ohjelman nojalla liikkeeseen laskemiin optio-oikeuksiin
- Tulon katsotaan kertyvän ja olevan veronalaista vasta silloin, kun optio-oikeutta käyttämällä saadut osakkeet luovutetaan.
- Tulon määrä on yhtä suuri kuin osakkeiden luovutuspäivän käyvän markkina-arvon ja niiden hankintahinnan välinen erotus.
- Verotus kansallisen lainsäädännön mukaisesti: ei saa olla epäedullisempi kuin se verokohtelu, jota kansallisen lainsäädännön mukaan sovelletaan muihin työntekijöiden osakeoptioihin tai vastaaviin instrumentteihin, edellyttäen, että kaikki lakisääteiset vaatimukset täyttyvät.
  - Vrt. Hallitus linjasi kevään 2026 kehysriihessä, että työsuhdeoptioiden verotuksen ajankohta muutetaan työsuhdeoption käytöstä kohde-etuuden luovutushetkeen listaamattomien yhtiöiden osakkeiden osalta.

VN alustava arvio oikeusperustasta

- Komission asetusehdotuksessa säännöksiä mm. työsuhde-optioiden nojalla tapahtuvaan luonnollisen henkilön osakemerkintään liittyvästä verotuksen täytäntöönpanon ajankohdasta ja verotettavan tulon laskennasta. Muiden oikeusperustojen tarvetta ei ole juurikaan tuotu esiin.
  - Komissio on katsonut, että näillä säännöksillä ei pyritä verotuksen tai työntekijöiden oikeuksien yhdenmukaistamiseen, ja siksi komission mukaan kyse ainoastaan ehdotuksen päätavoitteen toteuttamista tukevista toimenpiteistä, jotka hyväksyttävissä SEUT 114 artiklan nojalla ehdotuksen liitännäisinä osina.
- VN käsityksen mukaan 79 art. kyse keskeisistä osista verosta säätämisen kokonaisuudessa (vrt. SEUT 114(2) art.)
  - EU-tuomioistuin (asiat C-338/01 ja C-533/03): SEUT 114 artiklan soveltamisalan rajoitus kattaa sekä aineelliset että menettelylliset säännöt (ml. verojen perintään liittyvät säännöt);
  - VN käsityksen mukaan oikea oikeusperusta olisi SEUT 115 artikla, joka edellyttää neuvostossa jäsenvaltioiden yksimielistä päätöksentekoa. SEUT 115 artiklaa ei kuitenkaan voida yhdistää SEUT 114 artiklaan (neuvostossa erilaiset äänestyssäännöt);
  - Vaihtoehdot: 1) 79 artiklan poistaminen ehdotuksesta tai 2) EU-ESO -verosäännösten hyväksyminen erillisenä säädöksenä.

➔ VN alustavan arvion mukaan SEUT 114 artikla on oikeusperustana asianmukainen *lukuun ottamatta ehdotuksen verotusta koskevaa 79 artiklaa*. Jatkokäsittelyn aikana VN selvittää vielä tarkemmin oikeusperustaan liittyviä kysymyksiä, tarvittaessa U-jatkokirjelmä.

Kiitos!

Juha Jokinen

etu.sukunimi@gov.fi

050 520 9295

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET